

Obsah

Poděkování	9
1. Úvod	13
1.1 Vymezení tématu	13
1.2 Metodologie práce	15
1.3 Současný stav bádání	20
2. Předkřesťanské kořeny metafory „knihy přírody“	25
2.1 Babylonská říše	25
2.2 Antické Řecko a Řím	28
2.3 Exkurz: podobenství písmen jako kreacionistický argument	31
2.4 Starý zákon a židovská tradice	34
3. Křesťanská kniha přírody	37
3.1 Zrod metafory u církevních Otců	37
3.2 Augustin a kniha přírody	41
3.3 Slepá ulička? Nautova kritika Blumenberga	44
4. Obě knihy: Písmo a kniha přírody	47
4.1 Kniha přírody jako bible negramotných laiků a pohanů	47
4.2 Písmo a kniha přírody: konkurence autorit	55
4.3 Písmo a kniha přírody: komplementarita výkladu	63
5. Svět všeobecně čitelný a svět šifrovaný	69
5.1 Všeobecná čitelnost světa	69
5.2 Podmíněná čitelnost světa	71
5.3 Zašifrovanost světa	77
6. Skladba knihy přírody: tvorové jako písmena, slova, věty...	83
6.1 Tvorové jako písmena	83
6.2 Tvorové jako slova, věty, stránky a listy	87
6.3 Chvála cestování	90

7. Trinus liber Dei: Komenského knižní metaforika	95
7.1 Zrod metafory „trojí knihy Boží“ u Komenského	95
7.2 Komenského trojí Boží kniha pod drobnohledem	99
7.3 Vidoucí srdce: několik poznámek ke Komenského emblému	103
8. Proti všem: kniha přírody versus lidské knihy	107
8.1 Antiknihomolský typ knižní metaforiky	107
8.2 Komenský proti knihám	111
8.3 Obrácená metafora	115
9. Žánr knihy přírody	119
9.1 Poetický model knihy přírody	119
9.2 Kniha přírody a další žánry	124
9.3 Knihovna přírody	127
10. Jazyk knihy přírody u J. A. Komenského a F. M. van Helmonta: komparativní případová studie	131
10.1 Komenského lingua realis	131
10.2 Van Helmontova přirozená hebrejská abeceda	138
10.3 Společné znaky: kabala, fyziognomika, morfologie, kombinatorika	143
11. Kniha myslí	151
11.1 Dějiny knihy myslí: vybraná filosofická užití této metaforiky	151
11.2 Srovnání: Patrizi a Komenský o knize myslí	157
12. Závěr	161
12.1 Shrnutí: desatero tezí	161
12.2 Perspektivy dalšího bádání	164
12.3 Epilog: kniha přírody po Darwinovi	166
13. Summary	169
Seznam literatury	171
Jmenný rejstřík	183